

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки РТ

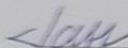
МКУ « Отдел образования исполнительного комитета

Рыбно – Слободского муниципального район РТ»

МБОУ «Ямашевская ООШ»

РАССМОТРЕНО

Руководитель ШМО

 /Н.Н.Гаязова/


Протокол № 1 от

«18» августа 2023г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор

МБОУ «Ямашевская ООШ»

 /А.А.Багаев/  
Приказ №36 от

« 28 » августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАМА

учебного предмета «Литературное чтение на родном (татарском ) языке  
для обучающихся 1-4 классов

с.Ямашево - 2023

## Аңлатма язуы

Башлангыч белем бирү системасында «Туган телдәге (татар телендә) әдәби уку» предметының үз урыны бар. Бу аның «Әлифба» kitabыннан соң укучыны яңа этапка алып чыгуы белән генә бәйлә түгел. Федераль дәүләт белем бирү стандартлары таләбеннән чыгып караганда, «Туган телдәге (татар телендә) әдәби уку» предметының максатлары һәм бурычлары элеккеге «Уку» предметыныкынан шактый аерыла. Ул уку тизлеген арттыру, аңлап уку, укыганның эчтәлеген сөйләү, план төзү, әсәрне өлешләргә бүлү, эчтәлеккә кагылышлы сорауларга җавап бирү кебек төп эшләр белән беррәттән, әсәрне сәнгатьнең бер төре буларак кабул итәргә өйрәтә. Бу – баланың укыганны хисләр дәрәжәсендә кабул итүенә ирешү. Шунның белән ул аның рухын тәрбияли, шәхес буларак камилләштерә, фикерләргә, чагыштыру-анализлау ярдәмендә нәтиҗәләр ясарга, тормышчан ситуацияләрдә аларны куллана белергә өйрәтә.

«Туган телдә (татар телендә) әдәби уку» курсы укучыларның милли мәдәният белән кызыксынуын формалаштыра, милли мохиткә алып керә, татар әдәбияты һәм сәнгатьненнән кирәкле мәгълүмат эзләү, табу мөмкинлекләренә өйрәтә.

«Туган телдә (татар телендә) әдәби уку» предметынан Федераль эш программаларына жанр һәм тематик яктан бай, эстетик һәм әхлакый кыйммәтә югары, укучыны кызыксындыра алырлык татар балалар әдәбияты һәм татар фольклорының иң яхшы үрнәкләре сайлап алынды. Әдәби материал татар халкының этномәдәни мирасын чагылдырырлык тематик бүлекләр кысаларында укучыларның яш үзгәрчәлекләренә тәңгәл китереп тәкъдим ителә. Программада әхлакый камиллек, аңлы җаваплылык, патриотик хисләр, туган якка, Туган илгә мәхәббәт тәрбияләүгә, укучының үз милли тәңгәллеген аңлы кабул итүенә ныклы игътибар бирелә.

«Туган телдә (татар телендә) әдәби уку» предметының төп максаты татар мәдәниятенен мөһим өлеше булган туган (татар) телдәге әдәбиятка сакчыл мөнәсәбәт тәрбияләү, укучыларның мәдәни мираска, үз халкының гореф-гадәтләренә тартылуын тәмин итү, киләчәктә куелган уку бурычыннан чыгып, шулай ук үзләре кызыксынган өлкәгә караган китапларны китапханәләрдән мөстәкыйль рәвештә сайлап ала алырлык грамоталы укучы формалаштыру.

Максатларны тормышка ашыру түбәндәге бурычларны хәл итә:

- укуга һәм китапка карата кызыксыну тәрбияләү, укучының тормышны күзаллавын формалаштыру;
- укучыларның аралашу (коммуникатив) сәләтен булдыру;

– укучыларның туган (татар) телендә телдән һәм язма диалогик, монологик сөйләмен үстерү;

– кычкырып һәм эчтән (үз-үзең) уку техникасын булдыру һәм камилләштерү, текстны төшенү (кабул итү һәм аңлау) алымнарын үстерү, эшчәнлекнең универсаль төрләрне – күзәтүгә, чагыштырма анализга өйрәтү;

– әдәби анализ элементларын куллану аша укучыларны сүз сәнгатеңә, туган телдәге әдәбиятка якынайту, аерым әдәби-теоретик төшенчәләр белән таныштыру;

– укучыларның әхлакий һәм эстетик хисләрен формалаштыру, әсәрләрнең рухи асылын аңларга өйрәтү;

– туган (татар) телендә ижади эшчәнлек сәләтләрен үстерү.

Алда күрсәтелгән дәреслекләрнең һәр темасы өйрәнелә торган әсәр белән бәйләп бирелә. Теманы өйрәнүнең башыннан ахырына кадәр укучылар белән белемнәрне дәреслек персонаж-геройлары үзләштерә. Әлеге әдәби геройлар укучылар белән өйрәнелә торган темага һәм куелган уку мәсьәләсенә бәйле сөйләшү алып баралар. Персонажлар белән әңгәмә теманың башында һәм ахырында бирелә. Әлеге әңгәмәләр һәм төрле коммуникатив юнәлешле биремнәр укучыларның телдән һәм язма сөйләмнәрен үстерүгә хезмәт итәләр. Мондый диалоглар укучыларның күңелләрен күтәрә, дәрес башында куелган уку мәсьәләсен төшенергә булыша, теге яки бу әдәби әсәргә өйрәнүгә мотивлаштыра.

Дәреслек ике төрле мәктәпне (татар һәм рус), ягъни ике дәрәжәдә укуны (предметның база өлешен өйрәнүчеләр һәм тирәнтен өйрәнүчеләрне), димәк, бер-берсеннән бик нык аерылып торган укучыларга белем бирүне күздә тотта. Дәреслектә төрле дәрәжәдә өйрәнелә торган материаллар аерып бирелә. Предметны тирәнтен өйрәнүчеләр өчен генә булган өлешләр дәреслек битләрендә төс һәм график сурәт (яшел пунктирлар) ярдәмендә билгеләнә. Сорау-биремнәр дә ике дәрәжәгә аерып бирелә.

Дәреслектәге биремнәр, аеруча база өлешендәгеләре, укучыга авырлык тудырырлык түгел. Тирәнтен өйрәнүчеләр өчен булган өстәмә материаллар, сорау-биремнәр укучыларның ижади мөмкинлекләрен, билгеле бер әдәби-теоретик төшенчәләрне аңлауларын күздә тотта.

Әдәби тексттан соң укучыларга сүзлекчә тәкъдим ителә. Биредә текстта очраган таныш булмаган сүз, аның татар телендәге синонимы (синоним булмаган очракта урыны буш калдырылган) һәм рус теленә тәржемәсе бирелә. Бу – телне төрле дәрәжәдә белгән укучыларга әдәби текстны кабул итү һәм аңлауны берникадәр җиңеләйтәчәк. Дәреслектә үзләштерү өчен, әдәби-теоретик төшенчәләр дә тәкъдим ителә. Аларның саны күп түгел. Ятлау өчен бер уку елына 3 – 4 әсәр бирелә. Предметны тирәнтен өйрәнү өлешендә аларның саны

чагыштырмача

күбрәк.

Үткән материалны кабатлау төрле формада оештырыла. Ул традицион сорау-биремнәргә җавап бирү рәвешен дә, укылган әсәрләр буенча квест-уен, кроссвордлар чишү, дидактик характердагы төрле әдәби уеннар рәвешен дә ала. Табышмаклар, ребуслар аерым теманы өйрәнгән вакытта да тәкъдим ителә. Бу – укучыларга эмоциональ яктан тәэсир ясый, дәрәска куелган уку мәсьәләсен аңларга ярдәм итә, яңа әдәби материалны өйрәнүне мотивлаштыра.

Китапханәләрнең әдәбият белән тиешле күләмдә тәмин ителмәвен, аерым әсәрләрне Интернет чыганаclarда табып булмавын исәпкә алып, дәрестән тыш уку өчен билгеләнгән әсәрләр дә дәрәслектә кертелде.

«Әдәби уку» дәрәслеге белән «Туган тел (татар теле)» дәрәслеге бер-берсен тулыландырып бара. Бу эш темаларда да, компетенциядә дә чагылыш таба. Балалар ияләшеп өлгергән персонажлар ике дәрәслектә дә очрый.

Төп материал белән беррәттән дәрәслекнең электрон вариантында һәр дәрәстә куллану өчен өстәмә заманча материаллар урын алды: рәсемнәр, интерактив форматтагы эш төрләре, биремнәр һ.б. Алар балаларның кызыксыну даирәләрен, яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып эшләнде. Шулай ук биредә аерым текстларның аудиоязмалары урын алган. Текст белән эшләгәндә аларны тыңлатып була.

## **Планируемые результаты учебного предмета «Литературное чтение на родном языке»**

### **Личностные результаты**

У выпускника будут сформированы

- внутренняя позиция школьника на уровне положительного отношения к школе, ориентации на содержательные моменты школьной действительности и принятия образца «хорошего ученика»;
- широкая мотивационная основа учебной деятельности, включающая социальные, учебно-познавательные и внешние мотивы;
- учебно-познавательный интерес к новому учебному материалу и способам решения новой задачи;
- ориентация на понимание причин успеха в учебной деятельности, в том числе на самоанализ и самоконтроль результата, на анализ соответствия результатов требованиям конкретной задачи, на понимание оценок учителей, товарищей, родителей и других людей;
- способность к оценке своей учебной деятельности;

- основы гражданской идентичности, своей этнической принадлежности в форме осознания «Я» как члена семьи, представителя народа, гражданина России, чувства сопричастности и гордости за свою Родину, народ и историю, осознание ответственности человека за общее благополучие;
- ориентация в нравственном содержании и смысле как собственных поступков, так и поступков окружающих людей;
- знание основных моральных норм и ориентация на их выполнение;
- развитие этических чувств — стыда, вины, совести как регуляторов морального поведения; понимание чувств других людей и сопереживание им;
- установка на здоровый образ жизни;
- основы экологической культуры: принятие ценности природного мира, готовность следовать в своей деятельности нормам природоохранного, нерасточительного, здоровьесберегающего поведения;
- чувство прекрасного и эстетические чувства на основе знакомства с мировой и отечественной художественной культурой;
- понимание родного языка как одной из основных национально-культурных ценностей народа, определяющей роли родного языка в развитии интеллектуальных, творческих способностей и моральных качеств личности, его значения в процессе получения школьного образования;
- осознание эстетической ценности родного языка; уважительное отношение к родному языку, гордость за него; потребность сохранить чистоту родного языка как явления национальной культуры; стремление к речевому самосовершенствованию;
- достаточный объем словарного запаса и усвоенных грамматических средств для свободного выражения мыслей и чувств в процессе речевого общения; способность к самооценке на основе наблюдения за собственной речью;
- принятие патриотических ценностей, ощущение себя гражданами многонационального государства России;
- овладение знаниями о культуре своего народа, уважительное отношение к культурам народов России;
- усвоение основных морально-нравственных норм народа, умение соотносить их с морально-нравственными нормами народов России;
- уважительное отношение к иному мнению, истории и культуре всех народов;
- уважительное отношение к семейным ценностям, проявление доброжелательности, понимания и сопереживания чувствам других людей.

Выпускник получит возможность для формирования:

-внутренней позиции обучающегося на уровне положительного отношения к образовательной организации, понимания необходимости учения, выраженного в преобладании учебно-познавательных мотивов и предпочтении социального способа оценки знаний;

-выраженной устойчивой учебно-познавательной мотивации учения;

-устойчивого учебно-познавательного интереса к новым общим способам решения задач; -адекватного понимания причин успешности/неуспешности учебной деятельности; -положительной адекватной дифференцированной самооценки на основе критерия успешности реализации социальной роли «хорошего ученика»;

-компетентности в реализации основ гражданской идентичности в поступках и деятельности;

-морального сознания на конвенциональном уровне, способности к решению моральных дилемм на основе учета позиций партнеров в общении, ориентации на их мотивы и чувства, устойчивое следование в поведении моральным нормам и этическим требованиям;

-установки на здоровый образ жизни и реализации ее в реальном поведении и поступках; -осознанных устойчивых эстетических предпочтений и ориентации на искусство как значимую сферу человеческой жизни;

-эмпатии как осознанного понимания чувств других людей и сопереживания им, выражающихся в поступках, направленных на помощь другим и обеспечение их благополучия;

-потребность сохранить чистоту родного языка как явления национальной культуры; стремление к речевому самосовершенствованию.

### **Метапредметные результаты**

Регулятивные универсальные учебные действия

Выпускник научится:

- принимать и сохранять учебную задачу;
- учитывать выделенные учителем ориентиры действия в новом учебном материале в сотрудничестве с учителем;
- планировать свои действия в соответствии с поставленной задачей и условиями ее реализации, в том числе во внутреннем плане;
- учитывать установленные правила в планировании и контроле способа решения;
- осуществлять итоговый и пошаговый контроль по результату;
- оценивать правильность выполнения действия на уровне адекватной ретроспективной оценки соответствия результатов требованиям данной задачи;

- адекватно воспринимать предложения и оценку учителей, товарищей, родителей и других людей;
- различать способ и результат действия;
- вносить необходимые коррективы в действие после его завершения на основе его оценки и учета характера сделанных ошибок, использовать предложения и оценки для создания нового, более совершенного результата, использовать запись в цифровой форме хода и результатов решения задачи, собственной звучащей речи на русском, родном и иностранном языках.

Выпускник получит возможность научиться:

- в сотрудничестве с учителем ставить новые учебные задачи;
- преобразовывать практическую задачу в познавательную;
- проявлять познавательную инициативу в учебном сотрудничестве;
- самостоятельно учитывать выделенные учителем ориентиры действия в новом учебном материале;
- осуществлять констатирующий и предвосхищающий контроль по результату и по способу действия, актуальный контроль на уровне произвольного внимания;
- самостоятельно оценивать правильность выполнения действия и вносить необходимые коррективы в исполнение как по ходу его реализации, так и в конце действия.

### **Познавательные универсальные учебные действия**

Выпускник научится:

- осуществлять поиск необходимой информации для выполнения учебных заданий с использованием учебной литературы, энциклопедий, справочников (включая электронные, цифровые), в открытом информационном пространстве, в том числе контролируемом пространстве сети Интернет;
- осуществлять запись (фиксацию) выборочной информации об окружающем мире и о себе самом, в том числе с помощью инструментов ИКТ;
- использовать знаково-символические средства, в том числе модели (включая виртуальные) и схемы (включая концептуальные), для решения задач;
- проявлять познавательную инициативу в учебном сотрудничестве;
- строить сообщения в устной и письменной форме;
- ориентироваться на разнообразие способов решения задач;
- основам смыслового восприятия художественных и познавательных текстов, выделять существенную информацию из сообщений разных видов (в первую очередь текстов);

- осуществлять анализ объектов с выделением существенных и несущественных признаков;
- осуществлять синтез как составление целого из частей;
- проводить сравнение, сериацию и классификацию по заданным критериям;
- устанавливать причинно-следственные связи в изучаемом круге явлений;
- строить рассуждения в форме связи простых суждений об объекте, его строении, свойствах и связях;
- обобщать, т. е. осуществлять генерализацию и выведение общности для целого ряда или класса единичных объектов, на основе выделения сущностной связи;
- осуществлять подведение под понятие на основе распознавания объектов, выделения существенных признаков и их синтеза;
- устанавливать аналогии;
- владеть рядом общих приемов решения задач.

Выпускник получит возможность научиться:

- осуществлять расширенный поиск информации с использованием ресурсов библиотек и сети Интернет;
- записывать, фиксировать информацию об окружающем мире с помощью инструментов ИКТ;
- создавать и преобразовывать модели и схемы для решения задач;
- осознанно и произвольно строить сообщения в устной и письменной форме;
- осуществлять выбор наиболее эффективных способов решения задач в зависимости от конкретных условий;
- осуществлять синтез как составление целого из частей, самостоятельно достраивая и восполняя недостающие компоненты;
- осуществлять сравнение, сериацию и классификацию, самостоятельно выбирая основания и критерии для указанных логических операций;
- строить логическое рассуждение, включающее установление причинно-следственных связей;
- произвольно и осознанно владеть общими приемами решения задач.

### **Коммуникативные универсальные учебные действия**

Выпускник научится:

- адекватно использовать коммуникативные, прежде всего речевые, средства для решения различных коммуникативных задач, строить монологическое высказывание (в том числе сопровождая его аудиовизуальной поддержкой), владеть диалогической формой



коммуникации, используя в том числе средства и инструменты ИКТ и дистанционного общения;

- допускать возможность существования у людей различных точек зрения, в том числе не совпадающих с его собственной, и ориентироваться на позицию партнера в общении и взаимодействии;

- учитывать разные мнения и стремиться к координации различных позиций в сотрудничестве;

- формулировать собственное мнение и позицию;

- договариваться и приходить к общему решению в совместной деятельности, в том числе в ситуации столкновения интересов;

- строить понятные для партнера высказывания, учитывающие, что партнер знает и видит, а что нет;

- задавать вопросы;

- контролировать действия партнера;

- использовать речь для регуляции своего действия;

- адекватно использовать речевые средства для решения различных коммуникативных задач, строить монологическое высказывание, владеть диалогической формой речи.

Выпускник получит возможность научиться:

- учитывать и координировать в сотрудничестве позиции других людей, отличные от собственной;

- учитывать разные мнения и интересы и обосновывать собственную позицию;

- понимать относительность мнений и подходов к решению проблемы;

- аргументировать свою позицию и координировать ее с позициями партнеров в сотрудничестве при выработке общего решения в совместной деятельности;

- продуктивно содействовать разрешению конфликтов на основе учета интересов и позиций всех участников;

- с учетом целей коммуникации достаточно точно, последовательно и полно передавать партнеру необходимую информацию как ориентир для построения действия;

- задавать вопросы, необходимые для организации собственной деятельности и сотрудничества с партнером;

- осуществлять взаимный контроль и оказывать в сотрудничестве необходимую взаимопомощь;

- адекватно использовать речевые средства для эффективного решения разнообразных коммуникативных задач, планирования и регуляции своей деятельности.

## **ПРЕДМЕТНЫЕ РЕЗУЛЬТАТЫ**

### **1 класс**

Раздел «Виды речевой и читательской деятельности»: аудирование, чтение вслух и про себя, работа с разными видами текста, библиографическая культура, работа с текстом художественного произведения, культура речевого общения.

Обучающийся научится:

- читать вслух плавно, безотрывно по слогам и целыми словами, учитывая индивидуальный темп чтения;
- понимать содержание коротких произведений, воспринятых на слух, а также прочитанных в классе, выделять в них основные логические части;
- читать про себя маркированные места текста, осознавая смысл прочитанного;
- рассказывать наизусть 3–4 стихотворения разных авторов.

Обучающийся в процессе самостоятельной и парной работы получит возможность научиться:

- находить в книге страницу «Содержание» или «Оглавление»;
- находить нужное произведение в книге, ориентируясь на «Содержание»;
- задавать вопросы по тексту произведения и отвечать на вопросы, используя текст.

Раздел «Литературоведческая пропедевтика»: узнавание особенностей стихотворного произведения (ритм, рифма и т. д.), различение жанровых особенностей (народной и авторской сказки и др.), узнавание литературных приемов (сравнение, олицетворение, контраст и др.).

Обучающийся научится

- отличать прозаическое произведение от стихотворного;
- различать малые жанры фольклора: загадку, считалку, скороговорку, закличку;
- находить средства художественной выразительности в тексте (повтор; уменьшительно-ласкательная форма слов, восклицательный и вопросительный знаки, рифмы).

Обучающийся получит возможность научиться:

- различать сюжетно-композиционные особенности сказок;
- обнаруживать подвижность границ между жанрами фольклора и литературы (прибаутка может включать в себя и дразнилку; колыбельная песенка — закличку; рассказ — сказку и т. д.).

Раздел «Элементы творческой деятельности учащихся»: чтение по ролям, инсценировка, драматизация, устное словесное рисование, работа с репродукциями, создание собственных текстов.

Обучающийся научится:

- понимать содержание прочитанного; осознанно выбирать интонацию, темп чтения и необходимые паузы в соответствии с особенностями текста;
- читать художественное произведение (его фрагменты) по ролям и по цепочке;
- рассматривать иллюстрации, соотносить их сюжет с соответствующим фрагментом текста или с основной мыслью (чувством, переживанием), выраженными в тексте.

Обучающийся получит возможность научиться:

- осваивать на практике малые фольклорные жанры (загадку, закличку, считалку, колыбельную) и инсценировать их с помощью выразительных средств (мимика, жесты, интонация);
- находить иллюстрации, подходящие к конкретным текстам, сравнивать тексты и иллюстрации. Обучение грамоте

### **Развитие речи**

Составление небольших рассказов повествовательного характера по серии сюжетных картинок, материалам собственных наблюдений, игр и занятий. Понимание текста при его прослушивании и при самостоятельном чтении вслух.

### **Слово и предложение**

Различение слова и предложения. Работа с предложением: выделение слов, изменение его порядка. Восприятие слова как объекта изучения. Наблюдение за значением слова.

### **Чтение**

Слоговое чтение (ориентация на букву, обозначающую гласный звук). Плавное слоговое чтение и чтение целыми словами со скоростью, соответствующей индивидуальному темпу. Чтение с интонациями и паузами в соответствии со знаками препинания. Осознанное чтение слов,

словосочетаний, предложений. Выразительное чтение на материале небольших прозаических текстов и стихотворений.

Орфоэпическое чтение (при переходе к чтению целыми словами). Орфографическое чтение (проговаривание) как средство самоконтроля при письме под диктовку и при списывании.

## **2класс**

**Раздел «Виды речевой и читательской деятельности»:** аудирование, чтение вслух и про себя, работа с разными видами текста, библиографическая культура, работа с текстом художественного произведения, культура речевого общения.

Обучающийся научится:

- читать целыми словами вслух, постепенно увеличивая скорость чтения в соответствии с индивидуальными возможностями;
- читать про себя в процессе первичного ознакомительного чтения, выборочного чтения и повторного изучающего чтения;
- строить короткое монологическое высказывание: краткий и развернутый ответ на вопрос учителя;
- слушать собеседника (учителя и одноклассников): не повторять уже прозвучавший ответ, дополнять чужой ответ новым содержанием;
- называть имена 2–3 классиков татарской литературы,
- называть имена 2–3 современных писателей (поэтов);
- перечислять названия произведений и коротко пересказывать их содержание;
- перечислять названия произведений любимого автора и коротко пересказывать их содержание;
- определять тему и выделять главную мысль произведения (с помощью учителя);
- оценивать и характеризовать героев произведения (их имена, портреты, речь) и их поступки;
- пользоваться Толковым словарем для выяснения значений слов.

Обучающийся получит возможность научиться:

- развивать навыки аудирования на основе целенаправленного восприятия текста, который читает учитель;
- устно выражать свое отношение к содержанию прочитанного;
- читать наизусть 6–8 стихотворений разных авторов (по выбору);
- пересказывать текст небольшого объема;
- использовать при выборе книг и детских периодических журналов в школьной библиотеке содержательность обложки, а также страницу «Содержание» или «Оглавление»;
- привлекать к работе на уроках тексты хрестоматии, а также книг из домашней и школьной библиотек;
- задавать вопросы по тексту произведения и отвечать на вопросы.

**Раздел «Литературоведческая пропедевтика»:** узнавание особенностей стихотворного произведения (ритм, рифма и т. д.), различение жанровых особенностей (народной и авторской сказки и др.), узнавание литературных приемов (сравнение, олицетворение, контраст и др.).

Обучающийся научится:

- различать сказку о животных и волшебную сказку;

- определять особенности волшебной сказки;
- различать сказку и рассказ;
- уметь находить в произведении изобразительно-выразительные средства литературного языка (сравнение, олицетворение, гиперболу (называем «преувеличением»), контраст, повтор).

Обучающийся получит возможность научиться:

- обнаруживать в авторской детской поэзии жанровые особенности фольклора: сюжетно-композиционные особенности сказки-цепочки, считалки, скороговорки, заклички, колыбельной песенки;
- обнаруживать подвижность границ между жанрами литературы и фольклора (рассказ может включать элементы сказки, волшебная сказка – элементы сказки о животных и т. д.);
- понимать, в чем особенность поэтического восприятия мира
- обнаруживать, что поэтическое мировосприятие может быть выражено не только в стихотворных текстах, но и в прозе.

**Раздел «Элементы творческой деятельности учащихся»:** чтение по ролям, инсценировка, драматизация, устное словесное рисование, работа с репродукциями, создание собственных текстов.

Обучающийся научится:

- понимать содержание прочитанного;
- осознанно выбирать интонацию, темп чтения и необходимые паузы в соответствии с особенностями текста;
- читать художественное произведение по ролям и по цепочке;
- эмоционально воспринимать на слух художественные произведения, определенные программой.

Обучающийся получит возможность научиться:

- читать выразительно поэтические и прозаические произведения;
- рассматривать иллюстрации в учебнике и сравнивать их с художественными текстами;
- устно делиться своими личными впечатлениями и наблюдениями.

### **3 класс**

**Раздел «Виды речевой и читательской деятельности»:** аудирование, чтение вслух и про себя, работа с разными видами текста, библиографическая культура, работа с текстом художественного произведения, культура речевого общения.

Обучающийся научится:

- читать правильно и выразительно целыми словами вслух, учитывая индивидуальный темп чтения;

- читать про себя в процессе первичного ознакомительного чтения, повторного просмотрового чтения, выборочного и повторного изучающего чтения;

- называть имена писателей и поэтов – авторов изучаемых произведений, перечислять названия их произведений и коротко пересказывать содержание текстов, прочитанных в классе;

- рассказывать о любимом литературном герое;

- выявлять авторское отношение к герою;

- характеризовать героев произведений; сравнивать характеры героев разных произведений;

- читать наизусть 6–8 стихотворений разных авторов (по выбору);

- ориентироваться в книге по ее элементам (автор, название, страница «Содержание», иллюстрации).

Обучающийся получит возможность научиться:

- делать самостоятельный выбор книги и определять содержание книги по ее элементам;

- самостоятельно читать выбранные книги;

- высказывать оценочные суждения о героях прочитанных произведений;

- самостоятельно работать со словарями.

**Раздел «Литературоведческая пропедевтика»:** узнавание особенностей стихотворного произведения (ритм, рифма и т. д.), различение жанровых особенностей произведений (сказка и рассказ; сказка о животных и волшебная сказка и др.), узнавание литературных приемов (сравнение, олицетворение, контраст и др.).

Обучающийся научится:

- различать сказку о животных, басню, волшебную сказку, бытовую сказку;

- различать сказку и рассказ;

- находить и различать средства художественной выразительности в авторской литературе (приемы: сравнение, олицетворение, гипербола (называем преувеличением), контраст; фигуры: повтор).

Обучающийся получит возможность научиться:

- понимать развитие сказки о животных во времени;

- обнаруживать «бродячие» сюжеты («бродячие сказочные истории») в сказках разных народов мира.

**Раздел «Элементы творческой деятельности учащихся»:** чтение по ролям, инсценировка, драматизация, устное словесное рисование, работа с репродукциями, создание собственных текстов.

Обучающийся научится:

- понимать содержание прочитанного; осознанно выбирать интонацию, темп чтения и необходимые паузы в соответствии с особенностями текста;
- эмоционально воспринимать на слух художественные произведения, определенные программой, и оформлять свои впечатления (отзывы) в устной речи;
- интерпретировать литературный текст, живописное и музыкальное произведения, (выражать свои мысли и чувства по поводу увиденного, прочитанного и услышанного);
- принимать участие в инсценировке (разыгрывании по ролям) крупных диалоговых фрагментов литературных текстов.

Обучающийся получит возможность научиться:

- читать вслух стихотворный и прозаический тексты;
- рассматривать иллюстрации в учебнике, слушать музыкальные произведения, сравнивать их с художественными текстами и живописными произведениями с точки зрения выраженных в них мыслей, чувств и переживаний;
- устно и письменно (в форме высказываний и/или коротких сочинений) делиться своими личными впечатлениями и наблюдениями, возникшими в ходе обсуждения литературных текстов, музыкальных и живописных произведений.

#### **4 класс**

**Раздел «Виды речевой и читательской деятельности»:** аудирование, чтение вслух и про себя, работа с разными видами текста, библиографическая культура, работа с текстом художественного произведения, культура речевого общения.

Выпускник научится:

- читать про себя в процессе ознакомительного, просмотрового чтения, выборочного и изучающего чтения;
- определять тему и главную мысль произведения; делить текст на смысловые части, составлять план текста и использовать его для пересказа; пересказывать текст кратко и подробно;
- представлять содержание основных литературных произведений, изученных в классе, указывать их авторов и названия;
- перечислять названия двух-трех детских журналов и пересказывать их основное содержание (на уровне рубрик);

- характеризовать героев произведений; сравнивать характеры героев одного и разных произведений; выявлять авторское отношение к герою;

- читать наизусть (по выбору) стихотворные произведения или отрывки из них, спокойно воспринимать замечания и критику одноклассников по поводу своей манеры чтения;

- обосновывать свое высказывание о литературном произведении или герое, подтверждать его фрагментами или отдельными строчками из произведения;

- ориентироваться в книге по ее элементам (автор, название, титульный лист, страница «Содержание» или «Оглавление», аннотация, иллюстрации);
- составлять аннотацию на отдельное произведение и на сборники произведений;

- делать самостоятельный выбор книг в библиотеке с целью решения разных задач (чтение согласно рекомендованному списку; подготовка устного сообщения на определенную тему);

- высказывать оценочные суждения о героях прочитанных произведений и тактично воспринимать мнения одноклассников;

- самостоятельно работать с разными источниками информации (включая словари и справочники разного направления).

Обучающиеся в процессе самостоятельной, парной, групповой и коллективной работы получают возможность научиться:

- развивать навыки аудирования на основе целенаправленного восприятия текста, который читает учитель;

- устно выражать свое отношение к содержанию прочитанного;

- читать наизусть 6–8 стихотворений разных авторов (по выбору);

- пересказывать текст;

- использовать при выборе книг и детских периодических журналов в школьной библиотеке содержательность обложки, а также страницу «Содержание» или «Оглавление»;

- привлекать к работе на уроках тексты хрестоматии, а также книг из домашней и школьной библиотек;

- задавать вопросы по тексту произведения и отвечать на вопросы.

**Раздел «Литературоведческая пропедевтика»:** различение типов рифм, различение жанровых особенностей произведений народного творчества и авторской литературы, узнавание в текстах литературных приемов (сравнение, олицетворение, контраст, гипербола, звукопись и др.) и понимание причин их использования.

Выпускник научится:



- представлять основной вектор движения художественной культуры: от народного творчества к авторским формам;
- отличать народные произведения от авторских;
- находить и различать средства художественной выразительности в авторской литературе (сравнение, олицетворение, гипербола (называем «преувеличением»), контраст, повтор, разные типы рифмы).

Выпускник в процессе самостоятельной, парной, групповой и коллективной работы получит возможность научиться:

- отслеживать особенности мифологического восприятия мира в сказках народов мира, татарских и русских народных сказках;
- обнаруживать связь смысла стихотворения с избранной поэтом стихотворной формой (на примере классической и современной поэзии);
- понимать роль творческой биографии писателя (поэта, художника) в создании художественного произведения;
- понимать, что произведения, принадлежащие к разным видам искусства (литературные, музыкальные, живописные) могут сравниваться не только на основе их тематического сходства, но и на основе сходства или различия мировосприятия их авторов (выраженных в произведении мыслей и переживаний).

**Раздел «Элементы творческой деятельности учащихся»:** чтение по ролям, устное словесное рисование, работа с репродукциями, создание собственных текстов.

В области познавательных общих учебных действий выпускник научится:

- свободно работать с текстом: уметь выделять информацию, заданную аспектом рассмотрения, и удерживать заявленный аспект; уметь быстро менять аспект рассмотрения;
- свободно ориентироваться в текущей учебной книге и в других книгах комплекта; в корпусе учебных словарей, в периодических изданиях; в фонде школьной библиотеки: уметь находить нужную информацию и использовать ее в разных учебных целях;
- свободно работать с разными источниками информации (представленными в текстовой форме, в виде произведений изобразительного и музыкального искусства).

Выпускник получит возможность научиться:

- читать вслух стихотворный и прозаический тексты;
- обсуждать с одноклассниками литературные, живописные и музыкальные произведения с точки зрения выраженных в них мыслей, чувств и переживаний;
- устно и письменно (в форме высказываний и/или коротких сочинений) делиться своими личными впечатлениями и наблюдениями, возникшими в ходе обсуждения литературных текстов, музыкальных и живописных произведений.

В области коммуникативных учебных действий выпускник научится:

а) в рамках коммуникации как сотрудничества:

- разным формам учебной кооперации (работа вдвоем, в малой группе, в большой группе) и разным социальным ролям (ведущего и исполнителя);

б) в рамках коммуникации как взаимодействия:

- понимать основание разницы между заявленными точками зрения, позициями и уметь присоединяться к одной из них или высказывать собственную точку зрения.

В области регулятивных учебных действий выпускник научится:

- осуществлять самоконтроль и контроль за ходом выполнения работы и полученного результата.

В области личностных учебных действий выпускник получит возможность научиться:

- осознавать значение литературного чтения в формировании собственной культуры и мировосприятия;
- профилировать свою нравственно-этическую ориентацию (накопив в ходе анализа произведений и общения опыт моральных оценок и нравственного выбора).

. Общее число часов, рекомендованных для изучения литературного чтения на родном (татарском) языке, -120 часов: в 1 классе- 18 часов (1 час в неделю), во 2 классе - 34 часа (1 час в неделю), в 3 классе - 34 часа (1 час в неделю), в 4 классе - 34 часа (1 час в неделю).

## **СОДЕРЖАНИЕ УЧЕБНОГО ПРЕДМЕТА**

**Содержание обучения в 1 классе.** ( По учебнику Д.М. Абдуллина, Г.Н. Мөхәрләмова)

6.1. Учат в школе...

Произведения о школьной жизни, уроках, одноклассниках, праздниках в школе.

6.1.1. Произведения для чтения.

М. Джалиль, «Беренче дәрес» («Первый урок»). Б. Рахмет, «Рәсем ясыйбыз» («Мы рисуем»). Н. Мадьяров, «Салават күпере» («Радуга»). М. Магдеев, «Мәктәптә беренче көн» («Первый день в школе»). Х. Туфан, «Казан» («Казань»). Дж. Дарзаман, «Тискәре хәрефләр» («Непослушные буквы»). Ш. Маннур, «Яхшы бел» («Знай хорошо»). Ф. Садриев, «Тургай мәктәпкә бара» («Тургай идёт в школу»).

6.1.2. Произведения русской литературы.

В. Голявкин, «Парта астында» («Как я под партой сидел»).

6.2. Моя семья.

Произведения о семье и её роли в жизни человека, о членах семьи, семейных традициях, ситуациях общения в семье.

#### 6.2.1. Произведения для чтения.

Г. Тукай, «Безнең гаилә» («Наша семья»). Р. Валиев, «Барысын да яратам» («Всех люблю»). Ш. Галиев, «Дәү әнигә күчтәнәч» («Гостинцы для бабушки»). Н. Мадьяров, «Булышабыз» («Помогаем маме»). Дж. Дарзаман, «Исем таптым» («Придумала имя»). А. Алиш, «Әбиләрдә кунакта» («В гостях у бабушки»). Г. Адгам, «Кызыл муенса» («Красные бусы»).

#### 6.3. Татарское устное народное творчество. Считалки, заклички.

Малые жанры татарского устного народного творчества, их место в нашей жизни, ситуации использования.

##### 6.3.1. Считалки.

##### 6.3.2. Заклички.

#### 6.4. Красивая природа.

Произведения о природе, о её красоте и важности её сохранения.

##### 6.4.1. Произведения для чтения.

Н. Арсланов, «Яз» («Весна»). И. Туктар, «Жем-жем!.. Чвик!», «Серле тартма» («Волшебная коробка»). Ф. Садриев, «Яңгыр, яу, яу, яу!» («Дождик, лей, лей, лей!»). Ш. Галиев, «Тәмле жәй» («Вкусное лето»). Ф. Зариф, «Татлы жәй» («Вкусное лето»).

#### 6.5. Литературоведческая пропедевтика.

Считалка, закличка, рассказ, стихотворение, рифма, синоним, антоним.

**Содержание обучения во 2 классе.** ( По учебнику Д.М. Абдуллина, Г.Н. Мөхәрләмова)

#### 7.1. Наступила золотая осень.

Произведения о красоте осенней природы, осеннего леса, о празднике

1 сентября.

##### 7.1.1. Произведения для чтения.

Р. Миннуллин, «Исәнме, мәктәп» («Здравствуй, школа»). Б. Рахмет, «Сара мәктәпкә бара» («Сара идёт в школу»). Р. Валиева, «Көз» («Осень»). Г. Хасанов, «Көзге бакча» («Осенний сад»). Л. Лерон, «Яфрак бәйрәме» («Праздник листьев»). Ф. Яруллин, «Көзге табын» («Осенние яства»). И. Туктар, «Урман букеты» («Лесной букет»). К. Тахау, «Көзге урман» («Осенний лес»).

7.2. Фольклор. Татарское устное народное творчество. Пословицы и поговорки. Загадки.

Малые жанры устного народного творчества.

7.2.1. Пословицы и поговорки. Тематика и проблематика. Значение пословиц. Ситуации использования в речи пословиц и поговорок.

7.2.2. Загадки. Смекалка и находчивость в решении загадок.

7.3. Как прекрасен этот мир!

Произведения, отражающие красоту внешнего и внутреннего мира, красоту природы, труда, дружеских отношений.

7.3.1. Произведения для чтения.

Л. Лерон, «И ямьле дэ соң бу дөнья!» («Как прекрасен этот мир!»). Г. Тукай, «Эш беткәч уйнарга ярый» («Закончил дело - гуляй смело»).

7.4. Зимушка-зима.

Произведения, раскрывающие образы зимней природы, красоту зимнего леса, тему природы и человека. Праздник Новый год.

7.4.1. Произведения для чтения.

Г. Афзал, «Беренче кар» («Первый снег»). А. Еники, «Кышкы урман» («Зимний лес»). А. Алиш, «Январь». Б. Рахмет, «Кыш һәм кеше» («Зима и человек»). А. Кари, «Кошлар туйдырам» («Птичек кормлю»). С. Урайский, «Чыршы янында» («Вокруг елки»). А. Хасан, «Кыш бабай бүләк өләшә» («Дед Мороз раздаёт подарки»).

7.4.2. Произведения русской литературы.

К. Ушинский, «Дүрт теләк» («Четыре желания»).

7.5. Родина моя, мой родной язык...

Произведения, раскрывающие образ Родины, её значение в жизни человека, рассказывающие о важности сохранения родного языка.

7.5.1. Произведения для чтения.

Г. Тукай, «Туган тел» («Родной язык»). Р. Файзуллин, «Синеке - илнеке» («Твое - родное»). Э. Мукминова, «Туган телем» («Мой родной язык»). А. Рашитов, «Кояшлы ил - бәхет иле» («Солнечная страна - страна счастья»). Л. Лерон, «Татар баласы» («Татарин»). Г. Баширов, «Безнең Татарстан» («Наш Татарстан»).

7.6. Весна к нам пришла.

Произведения, раскрывающие образ весны в литературе. Описание весенних месяцев, оживание природы, жизнь птиц и зверей.

7.6.1. Произведения для чтения.

Н. Мадьяров, «Кар астыннан чыкты яз» («Весна выглянула из-под снега»). Р. Миннуллин, «Яз керде өебезгә» («Весна пришла к нам в дом»). А. Бикчантаева, «Март

аенда» («В марте месяце»).Ф. Карим, «Яз житә» («Весна наступает»).Э. Мукминова, «Май», Г. Баширов, «Язгы авазлар» («Весенние звуки»).

#### 7.7. Посмеёмся вместе.

Произведения о весёлых и смешных ситуациях в жизни школы, одноклассников, друзей.

##### 7.7.1. Произведения для чтения.

Р. Миннуллин, «Малайлар сөйләшә» («Мальчишки разговаривают»). Ш. Галиев, «Онытылган...» («Забыл...»). Р. Валиев, «Бу класска ни булган?» («Что случилось с этим классом?»).З. Гумерова, «Кайда булсын - кесәмдә» («Как где? В кармане»).

#### 7.8. Здравствуй, лето!

Произведения, отражающие красоту летней природы. Стихотворения о весёлом и интересном проведении времени в летние каникулы.

##### 7.8.1. Произведения для чтения.

Ш. Камал, «Жэйге иртә» («Летнее утро»).Л. Лерон, «Безне жэй көтә» («Ждёт нас лето»). Р. Хисматуллин, «Июль аланы» («Июльская поляна»). Р. Валиева, «Исәнме, жэй!» («Здравствуй, лето!»).

#### 7.9. Литературоведческая пропедевтика.

Пословица, поговорка, загадка, олицетворение.

**Содержание обучения в 3 классе.** ( По учебнику Д.М. Абдуллина, Г.Н. Мөхәрләмова)

#### 8.1. Книга - кладёз знаний.

Произведения, отражающие ценность книги, роль чтения в жизни человека и значимость книги в становлении личности.

##### 8.1.1. Произведения для чтения.

М. Гафури, «Китап һәм балалар» («Книга и дети»). Дж. Тарджеманов, «Якын дус» («Близкий друг»). З. Туфайлова, «Безнең китапханәдә» («В нашей библиотеке»). Х. Халиков, «Китап докторы» («Книжный доктор»). В. Нуриев, «Китап» («Книга»).Г. Баширов, «Китап җене кагылган малай» («Мальчик, который любит читать книги»).

#### 8.2. Устное народное творчество. Сказки.

Произведения народного творчества - сказки. Виды сказок, сказочные персонажи. Победа добра над злом. Татарские народные сказки.

##### 8.2.1. Произведения для чтения.

Татарские народные сказки «Гөлчәчәк» («Гульчачак»), «Шүрәле» («Шурале»).

### 8.2.2. Произведения русского и ногайского фольклоров.

Русская народная сказка «Казлар-аккошлар» («Гуси-лебеди»), ногайская народная сказка «Карт һәм су анасы» («Старик и водяная»).

### 8.3. В стране сказок.

Авторские сказки, их отличие от народных сказок.

#### 8.3.1. Произведения для чтения.

Г. Тукай, «Су анасы» («Водяная»). А. Алиш, «Сертотмас үрдәк» («Болтливая утка»).

### 8.4. Наши маленькие друзья.

Произведения, раскрывающие отношения человека и природы. Образы зверей и птиц в произведениях.

#### 8.4.1. Произведения для чтения.

М. Джалиль, «Карак пәси» («Вороватый котёнок»). Р. Миннуллин, «Акбайга» («Акбаю»). Й. Миннуллина, «Этем югалды бүген» («Потерялся сегодня мой щенок»). Л. Амирханова, «Минем нәни дусларым» («Мои маленькие друзья»). А. Бикчантаева, «Сөйкемсез пәси» («Некрасивая кошка»). Н. Каштанов, «Йөнтәс пәси» («Пушистый котенок»). Ф. Садриев, «Сары чәчкәләр» («Жёлтые цветочки»), сказка «Кем нәрсә ярата» («Кому что нравится»).

### 8.5. Волшебное слово.

Произведения, раскрывающие смысл нравственных понятий.

#### 8.5.1. Произведения для чтения.

И. Туктар, «Рәхмәт һәркемгә рәхәт» («Доброе слово каждому приятно»). Д. Гайнетдинова, «Изге сүз» («Святое слово»). М. Галлямова, «Дуслар» («Друзья»). Р. Файзуллин, «Ничек яхшы булырга?» («Как стать хорошим?»). Р. Гиззатуллин, «Кеше әйбере» («Чужая вещь»). Х. Халиков, «Якты сүз» («Светлое слово»).

### 8.6. Спортom занимаемся - здорово живём.

Произведения о здоровом образе жизни, физкультуре и спорте.

#### 8.6.1. Произведения для чтения.

Х. Халиков, «Хәрәкәттә - бәрәкәт» («В движении - сила»). Й. Шарапова, «Татарстан - спорт иле» («Татарстан - страна спорта»). Дж. Дарзаман, «Бар да житез» («Все мы ловкие»). Ш. Галиев, «Витаминлы хәрәфләр» («Витаминные буквы»). С. Ахметзянова, «Үрнәк алабыз» («Берём пример»). Р. Миннуллин, «Күңелле тәнәфес» («Весёлая перемена»). Г. Гильманов, «Универсиада», В. Мунасыпов, «Шифалы табиблар» («Полезные доктора»).

### 8.7. Литературоведческая пропедевтика.

Сказка, авторская сказка, сравнение, эпитет.

**Содержание обучения в 4 классе.** ( По учебнику Д.М. Абдуллина, Г.Н. Мөхәрләмова)

**9.1. Красота рядом.**

Произведения, раскрывающие красоту внешнего и внутреннего мира человека.

**9.1.1. Произведения для чтения.**

Р. Валиев, «Яшә, көмеш кыңгырау» («Звени, серебряный колокольчик»). Г. Мухамметшин, «Хыял» («Мечта»). В. Хайруллина, «Хозурлык һәм горурлык» («Красота и гордость»). Р. Миннуллин, «Атказанган сандугач» («Заслуженный соловей»). Ш. Галиев, «Жирдә миңа ни кирәк?» («Что мне нужно на Земле?»). Ф. Садриев, «Мөгжизалы дөнья» («Волшебный мир»).

**9.2. Татарское устное народное творчество. Мэзэки.**

Татарское устное народное творчество. Народная мудрость, идеалы и представления в фольклорных произведениях.

**9.2.1. Мэзэки как жанр устного народного творчества.**

**9.3. Дружба.**

Произведения о дружбе, о взаимовыручке, о согласии и единстве.

**9.3.1. Произведения для чтения.**

Б. Рахмет, «Минем дусларым» («Мои друзья»). Р. Мингалим, «Дусларың гына булсын» («Пусть будут друзья»). Х. Халиков, «Яңа дус таптым» («Я нашёл нового друга»). Д. Аппакова, «Шыгырдавыклы башмаklar» («Скрипучие башмаки»).

**9.3.2. Произведения русской литературы.**

Н. Сладков, «Дуслар-ахирәтләр» («Друзья-товарищи»).

**9.4. Книга природы.**

Произведения о красоте природы родного края, об ответственности за мир природы.

**9.4.1. Произведения для чтения.**

З. Туфайлова, «Без утырткан урман» («Лес, посаженный нами»). Дж. Тарджеманов, «Тукран малае Шуктуган» («Шуктуган»). З. Ахмеров, «Агачлар да авырый» («Деревья тоже болеют»). А. Баян, «Яхшылык кире кайта» («Добро возвращается обратно»). Ш. Галиев, «Курыкма, тимим» («Не бойся, не трону»). Ф. Яруллин, «Серле көндәлек» («Таинственный дневник»). Р. Хафизова, «Күңел күзе» («Видеть душой»).

**9.5. Весёлые праздники.**

Произведения о календарных, народных праздниках. Народные обычаи и традиции.

**9.5.1. Произведения для чтения.**

Н. Гайсин, «Бүген бэйрәм» («Сегодня праздник»). Р. Хафизова, «Нәүрүз килә» («Навруз идёт»). Р. Зайдулла, «Сабантуй аланында» («На поляне Сабантуя»). Р. Миннуллин, «Әйлән-бәйлән» («Хоровод»). С. Сулейманова, «Әниләр бэйрәме» («Праздник мам»). Э. Шарифуллина, «Сабантуй». Н. Даули, «Минем кадерле әбием» («Моя любимая бабушка»). Дж. Дарзаман, «Солдат булдым» («Стал солдатом»).

#### 9.6. День Победы.

Изображение в произведениях праздника Дня Победы. Дань погибшим, уважение к ветеранам, рассказы фронтовиков.

##### 9.6.1. Произведения для чтения.

Р. Миннуллин, «Май килә» («Приближается май»). В. Хайруллина, «Билгесез солдат» («Неизвестный солдат»). М. Маликова, «Һәйкәл янында» («У обелиска»). Р. Курбан, «Жиңү бэйрәме» («Праздник Победы»). Р. Харис, «Сугыш турында сөйләшә картлар» («Старики рассказывают о войне»). Ф. Садриев, «Бабай сугышта булган» («Дед был на войне»).

#### 9.7. Литературоведческая пропедевтика.

Мәзәк, метафора.

### ТЕМАТИК ПЛАНЛАШТЫРУ

#### 1 класс – 18 сәгать (татар телендә белем бирү мәктәпләренә)

№	Тема	Эчтәлек	Сәг. саны	Укучылар эшчәнлегенә төрләр
1	Өйрәтәләр мәктәпләрдә... (8 сәгать)	Әйдәгез, танышабыз! (Ж. Дәрзаман. «Тискәре хәрәфләр»)	1	Әңгәмә: дәрәслек, шартлы билгеләр белән танышу. Текстны аңлап уку.
		Мәктәптә беренче көн (М. Мәһдиев. «Мәктәптә беренче көн»)	1	Әсәрнең гомуми эчтәлеген аңлау. Уку диалогы: укылган текстның эчтәлегенә буенча сорауларга җавап бирү.
		Өйрәтәләр мәктәпләрдә (М. Жәлил. «Беренче дәрәс»)	1	Күзәтү: иллюстрацияләр карау. Әсәр героен характерлау: аның эш-гамәлләрен бәяләү.
		Иң татлы тел – туган тел (Ш. Маннур. «Яхшы бел»)	1	Терәк сүзләр буенча әсәрнең эчтәлеген сөйләү.
		Туган жир якын, туган тел якын (Х. Туфан. «Казан»)	1	Парлап эшләү: үрнәк буенча диалог төзү.
		Рәсем дәрәсендә (Б. Рәхмәт. «Рәсемнәр ярыйбыз», Н. Мадьяров. «Салават күпере»)	1	Сәнгатьле уку: шигырьне сәнгатьле яттан сөйләү.
		Якты йөзле укытучым	1	Күнегү: дөфтәрдә язма күнегүләргә эшләү



		(В. Голявкин. «Парта астында»)		
		Мәктәп – белем йорты (кабатлау)	1	
2	Минем гаилә (5 сәгать)	Безнең гаиләбез (Г. Тукай. «Безнең гаилә», Н. Мадьяров. «Булышабыз»)	1	Текстны аңлап уку. Уку диалогы: укылган текстның эчтәлегенә караган сорауларга җавап бирү, җавапларны тексттан мисаллар белән раслау.
		Әниемнең әнисе әбием була миңа (Ш. Галиев. «Дәү әнигә күчтәнәч», А. Алиш. «Әбиләрдә кунакта»)	1	Әдәби әсәрнең текстын характерлау: укылган текстның темасын һәм төп фикерен билгеләү, вакыйгаларны дәрәҗәләр тәртиптә урнаштыру.
		Барысын да яратам (Р. Вәлиев. «Барысын да яратам», Г. Әдһәм. «Кызыл муенса»)	1	Әдәби геройны характерлау. Парлап эшләү: үрнәккә карап диалог төзү.
		Исемең матур кемнәр куйган (Ж. Дәрзаман. «Исем таптым»)	1	Сөйләү: хикәяләр характерындагы хикәя төзү. Сәнгатьле уку: шигырьне сәнгатьле итеп яттан сөйләү.
		Өй әдәпләре (кабатлау)	1	Күнегү: дәфтәрдә язма күнегүләрен эшләү. Сыйныфтан тыш уку: тәкъдим ителгән исемлектән китап сайлау
3	Татар халык ижаты Санамышлар, эндәшләр (2 сәгать)	Кояш чык, болыт кач! (эндәшләр) (Ф. Садриев. «Яңгыр, яу, яу, яу!»)	1	Тыңлау: сүзнең аваз һәм мәгънәви ягын, тыңлаган сөйләмне аңлау. Уку диалогы: сорауларга телдән җавап бирү.
		Карга әйтә: «кар-кар!» (санамышлар) (Н. Арсланов. «Яз»)	1	Сүзлек эше: сүзләрнең мәгънәләрен аңлату, аңлатмалы сүзлеккә мөрәҗғәгать итү. Фольклорның кече жанрларын аеру. Әдәби әсәр текстны өстендә эш: тексттагы образлылыкны аңлау. Ижади эш: үрнәккә карап санамышлар, эндәшләр ижад итү
4	Табигать яме (3 сәгать)	Мин урамны күзәтәм (И.Туктар. «Җем-жем!.. Чвик...!», «Серле тартма»)	1	Текстны аңлап уку. Уку диалогы: укылган текстның эчтәлегенә буенча сорауларга җавап бирү.
		Ямьле җәй җитә-ә-ә! (Ш. Галиев. «Тәмле җәй», Ф. Зариф. «Татлы җәй»)	1	Сөйләү: үрнәккә карап тәкъдим ителгән темага телдән сөйләү. Текст белән эш: геройның хис-кичерешләрен сурәтләр чараларын

		Нәрсәләр белдек?	1	билгеләү, әдәби чараларның текстта урынын табу һәм мәгънәсен аңлау. Күнегү: дәфтәрдә язма күнегүләргә эшләү. Проект эшләү: хәрефләр турында китапчык төзү. Сыйныфтан тыш уку: тәкъдим ителгән исемлектән китап сайлау
--	--	------------------	---	--

## 2 класс – 34 сәгать (татар телендә белем бирү мәктәпләренә)

	Тема	Эчтәлек	Сәг. саны	Укучылар эшчәнлегенң төп төрләре
1	Алтын көз житте (7 сәгать)	Әйдәгез мәктәпкә! (Б. Рәхмәт. «Сара мәктәпкә бара», Р. Миңнуллин. «Исәнме, мәктәбем!»)	1	Текстның эчтәлеген аңлау максатыннан кычкырып уку.
		Килеп житкән алтын көз (Р. Вәлиева. «Көз»)	1	Укылган текстның мәгънәсен аңлау. Укылган текст буенча әңгәмә. Сорауларга җаваплар бирү. Текст нигезендә сораулар төзү.
		Көзгә бакча (Г. Хәсәнов. «Көзгә бакча»)	1	Төрәк сүзләргә кулланып текстның эчтәлеген сөйләү.
		Яфраклар ява җиргә (Л. Лерон. «Яфрак бәйрәме»)	1	Укылган текстка нигезләнеп монологик сөйләм булдыру.
		Көзгә табын (Ф. Яруллин. «Көзгә табын»)	1	Әдәби текст белән эш: тел-сурәтләр чараларын табу
		Урман букеты (И. Туктар. «Урман букеты», К. Тәхау. «Көзгә урман»)	1	Ижади эш: укылган текст эчтәлеген буенча рәсем ясау.
		Хушлашабыз көз белән (кабатлау)	1	Тормыш тәҗрибәсе, шәхси күзәтүләргә нигезләнеп сөйләү. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү.
2	Татар халык	Халык әйтсә, хак әйтә	1	Сыйныфтан тыш уку: уку өчен тәкъдим ителгән исемлектән китап сайлап алу Тыңлау: сөйләмне тыңлап кабул

	ижаты (2 сәгать)	Акылсызга әйтсәң – көлә, зирәккә әйтсәң – белә	1	итү, сүзнең яңгырашын һәм мәгънәсен бердәй кабул итү. Сүзлек эше: аңлатмалы сүзлектән табып, сүзләрнең мәгънәсен аңлату. Әдәби текст белән эш: тел- сурәтләр чараларын табу, образлар системасын билгеләү. Татар халык авыз ижатыда кече жанрларның аермасын белү. Ижади эш: үрнәк буенча табышмак ижат итү
--	---------------------	--	---	--

3	И ямьле дэ соң бу дөнья! (4 сэгать)	И ямьле дэ соң дөнья! (Л. Лерон «И ямьле дэ соң бу дөнья!»)	1	Текстның эчтәлеген аңлау максаты белән кычкырып уку, кычкырып укудан эчтән укуга күчү. Укылганның эчтәлеген аңлау. Уку диалогы: укылган текстка караган сорауларга телдән җавап бирү. Әдәби текст белән эш: әсәрнең төп фикерен билгеләү, бирелгән мәкаләләр арасынан әсәрнең төп фикеренә туры килә торганын сайлап алу. Төрле язучыларның бер темага язылган әсәрләрен чагыштыру, геройның хис- кичерешләрен сурәтләү чараларын билгеләү, әдәби чараларның текстта урынын табу һәм мәгънәсен аңлау. Текст буенча сораулар төзү. Сәнгатьле уку: шигырьне сәнгатьле яттан сөйләү. Ижади эш: укылган текст эчтәлеген буенча рәсем ясау. Проект эше эшләү. Сыйныфтан тыш уку: тәкъдим ителгән исемлектән китап сайлап алу.
		Балачак иле – зәңгәр ил (Р. Гаташ. «Зәңгәр ил – балачак иле»)	1	
		Эш беткәч уйнарга ярый (Г. Тукай. «Эш беткәч уйнарга ярый»)	1	
		Соклангыч дөнья (кабатлау)	1	
4	Ап-ак кыш килдә (5 сэгать)	Кышкы кунак (А. Алиш. «Январь», Г. Афзал. «Беренче кар» )	1	Текстның эчтәлеген аңлау максаты белән кычкырып уку, кычкырып укудан эчтән укуга күчү. Уку диалогы: укылган текстка караган сорауларга телдән җавап бирү. Әдәби текст белән эш: укылган текстның темасын, сурәтләү чараларын билгеләү. Укылган текстка нигезләнеп, монологик сөйләм булдыру. Ижади эш: укылган текст эчтәлеген буенча рәсем ясау, тел-сурәтләү чараларын кулланып, тасвирлама текст төзү. Сәнгатьле уку: шигырьне сәнгатьле яттан сөйләү. Сыйныфтан тыш уку: тәкъдим ителгән исемлектән китап сайлап алу. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү
		Кыш һәм кеше (Б. Рәхмәт. «Кыш һәм кеше», М. Хәсәнов. «Көн жылынды» )	1	
		Чыршы янында (С. Урайский. «Чыршы янында», А. Хәсән. «Кыш бабай бүләк өләшә»)	1	
		Кышкы урман (Ә. Еники. «Кышкы урман», Ә. Кари. «Кошлар туйдырам»)	1	
		Кышкы бизәкләр (кабатлау) (К. Ушинскийның «Дүрт теләк»)	1	

5	Туган илем,	Туган тел (Г. Тукай.	1	Әдәби текст белән эш: укылган
---	-------------	----------------------	---	-------------------------------

	туган телем... (5 сәгать)	«Туган тел»)		<p>текстның темасын һәм төп фикерен билгеләү, сурәтләү чараларын табу, аларның әһәмиятен һәм ролен билгеләү. Бирелгән мәкальләр арасынан эсәрнең төп фикеренә туры килә торганын сайлап алу.</p> <p>Уку диалогы: укылган текстның эчтәлегенә буенча сорауларга җавап бирү.</p> <p>Сәнгатьле уку: шигырьне сәнгатьле итеп яттан сөйләү.</p> <p>Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү.</p> <p>Сыйныфтан тыш уку: уку өчен тәкъдим ителгән исемлектән китап сайлап алу</p>
		Безнең ил – бәхет иле (Ә. Рәшитов. «Кояшлы ил – бәхет иле», Э. Мөәминова. «Туган телем»)	1	
		Республикам минем – Татарстан (Г. Бәширов. «Безнең Татарстан»)	1	
		Үз илемнең баласы мин (Р. Фәйзуллин «Синеке – илнеке», Л. Лерон. «Татар баласы»)	1	
		Туган ил була бер генә (кабатлау)	1	
6	Яз керде өебезгә (5 сәгать)	Язның тәүге ае – март (Ә. Бикчәнтәева. «Март аенда»)	1	<p>Текстның эчтәлеген аңлау максаты белән кычкырып уку, сәнгатьле уку.</p> <p>Әдәби текст белән эш: укылган эсәрнең темасын билгеләү, төрле язучыларның бер темага язылган эсәрләрен чагыштыру. Әдәби тел-сурәтләү чараларының тексттан табу һәм мәгънәсен аңлау, аларның әһәмиятен билгеләү.</p> <p>Текст нигезендә кыска монологик сөйләм әзерләү.</p> <p>Тормыш тәҗрибәсе, шәхси күзәтүләргә нигезләнеп сөйләү.</p> <p>Ижади эш: тел-сурәтләү чараларын файдаланып, тасвирлама текст төзү.</p> <p>Проект эше эшләү</p>
		Язгы авазлар (Г. Бәширов. «Язгы авазлар»)	1	
		Кар астыннан чыкты яз (Н. Мадьяров. «Кар астыннан чыкты яз», Ф. Кәрим. «Яз җитә»)	1	
		Яз керде өебезгә (Р. Миңнуллин. «Яз керде өебезгә»)	1	
		Яз шатлыгы (кабатлау) (Э. Мөәминова. «Май»)	1	
7	Көлке көлә килә (3 сәгать)	Малайлар сөйләшә (Р. Миңнуллин. «Малайлар сөйләшә»)	1	<p>Текстны кычкырып уку, сәнгатьле уку.</p> <p>Уку диалогы: эсәрнең исеме, рәсемнәр һәм ачкыч сүзләргә нигезләнеп, эсәрнең эчтәлеген фаразлау, укылган текстның эчтәлегенә буенча сорауларга җавап бирү.</p>
		Кызык та, кызганыч та (Ш. Галиев. «Онытылган...», З. Гомәрова. «Кайда булсын – кесәмдә»)	1	

		<p>Елмаеп та, көлеп тә (кабатлау) (Р. Вәлиева. «Бу класска ни булган?»)»</p>	1	<p>Әдәби текст белән эш: укылган текстның исеме белән аның эчтәлеген арасындагы тәңгәллеке табу, автор позициясен билгеләү. Укылган текстта хикәяләүче затны</p>
--	--	--	---	--

				үзгәртеп сөйләү, текст эчтәлеген тулы итеп сөйләү. Әдәби әсәрне интерпретацияләү: рольләргә бүлеп уку
8	Исәнме, жәй! (3 сәгать)	Исәнме, жәй! (Р. Вәлиева. «Исәнме, жәй!», Ш. Камал. «Жәйге иртә»)	1	Текстның эчтәлеген аңлау максаты белән кычкырып уку. Уку диалогы: укылган текстның эчтәлегенә буенча сорауларга җавап бирү.
		Жәй көтә безне (Л. Лерон. «Жәй көтә безне», Р. Хисмәтуллин «Июль аланы»)	1	Әдәби текст белән эш: әсәрнең лирик героина характеристика, тексттан тел-сурәтләр чараларын табу.
		Яхшы бел үткәннәрне (гомумиләштереп кабатлау)	1	Рәсемнәр һәм иллюстрацияләргә карап сөйләү Сәнгатьле уку: шигырьне сәнгатьле итеп яттан сөйләү. Ижади эш: тормыш тәҗрибәсе, шәхси күзәтүләргә нигезләнеп, кыска сочинение язү. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү. Сыйныфтан тыш уку: уку өчен тәкъдим ителгән исемлектән китап сайлап алу

### 3 класс – 34 сәгать (татар телендә белем бирү мәктәпләренә)

№	Тема	Эчтәлек	Сәг. саны	Укучылар эшчәнлегенә төп төрләре
1	Китап – белем чишмәсе (6 сәгать)	Иң якын дуслым (Ж. Тәрҗеманов. «Якын дус»)	1	Текстның эчтәлеген аңлау максаты белән кычкырып һәм эчтән уку. Уку диалогы: укылган текстка караган сорауларга телдән җавап бирү.
		Китап укый балалар (М. Гафури. «Китап һәм балалар»)	1	Әдәби текст белән эш: мөстәкыйль рәвештә укылган әсәрнең темасын һәм төп фикерен билгеләү, текстка карата сораулар, шулай ук проблемалы сораулар төзү, әсәр геройларын, аларның эш-гамәлләрен бәяләү,
		Кадрлар китап (В. Нуриев. «Китап», Г. Бәширов. «Китап җенә кагылган малай»)	1	геройларның хисләрен белдерүче тел-сурәтләр чараларын табу, билгеләү, тексттан әдәби тел-сурәтләр чараларын табу һәм
		Безнең китапханә (З. Туфайлова. «Безнең китапханәдә»)	1	
		Китаплар да авырый (Х. Халиков. «Китап докторы»)	1	



		Кешене китап үстерә (кабатлау)	1	мәгънәсен аңлау, аларның әһәмиятен билгеләү Сәнгатьле уку: шигырьне сәнгатьле итеп яттан сөйләү. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү. Сыйныфтан тыш уку: уку өчен тәкъдим ителгән исемлектән китап сайлап алу
2	Халык авыз ижаты. Әкиятләр (5 сәгать)	Борын-борын заманда... (Татар халык әкият «Гөлчәчәк»)	1	Тыңлау: сөйләмне тыңлап кабул итү, сүзнең яңгырашын һәм мәгънәсен бердәй кабул итү.
		Бүген барып, кичә кайттым, мин дә булдым аларда (Татар халык әкият «Гөлчәчәк»)	1	Уку диалогы: укылган текстка караган сорауларга телдән җавап бирү, җавапларны тексттан мисаллар китереп дәлилләү.
		Кети-кети уйныйк әле (Татар халык әкият «Шүрәле», нугай халык әкият «Карт һәм су анасы»)	1	Фольклор әсәрләренең текстлары белән эшләү: текст эчтәлегендәге төп, әһәмиятле якны табу, образлар системасын билгеләү. Текст персонажларының
		Әти-әни сүзен тыңламасаң... (Рус халык әкият «Казлар-аккошлар»)	1	портретын табу, геройларның холкы һәм аларның эш-гамәлләре арасындагы бәйләнешләрне билгеләү.
		Әкият ялган, тик шул хак: кемгә – уен, кемгә – сабак... (кабатлау)	1	Тестның эчтәлеген тәфсилләп сөйләү. Фольклор жанрларының аерымлыкларын табу. Әдәби әсәрне интерпретацияләү: рольләргә бүлеп уку. Проект эше эшләү. Сыйныфтан тыш уку: уку өчен тәкъдим ителгән исемлектән китап сайлап алу
3	Әкиятләр илендә (5 сәгать)	Алтын тарак таптым (Г. Тукай. «Су анасы»)	1	Текстның эчтәлеген аңлау максаты белән кычкырып һәм эчтән уку.
		Иясе юк әйбергә тимә, диләр (Г. Тукай. «Су анасы»)	1	Уку диалогы: укылган текстка караган сорауларга телдән җавап бирү, җавапларны тексттан мисаллар китереп дәлилләү, текст
		Иләктә су тормый, ахмакта сүз тормый (А. Алиш. «Сертотмас үрдәк»)	1	буенча сораулар эзерләү. Әдәби текст белән эш: мөстәкыйль рәвештә әсәрнең төп фикерен һәм темасын, вакыйгаларның
		Серең эчендә торса, йортың тыныч булыр (А. Алиш. «Сертотмас үрдәк»)	1	эзлекләгән билгеләү, аның буенча план төзү, әкият геройларын чагыштыру.

		Әкиятләр илендә ниләр бар? (кабатлау)	1	Текстның аерым (сайлап алынган) өлешләрен сөйләү. Ижади эш: әкият сюжетын давам итү, аны тәмамлап кую, охшаш сюжетлы әкият ижат итү
4	Безнең нәни дусларыбыз (7 сәгать)	Кем нәрсә ярата? («Кем нәрсә ярата» әкиятә)	1	Кычкырып уку: текстны сәнгатьле итеп уку.
		Югалган этне эзләп (Й. Миңнуллина. «Этем югалды бүген»)	1	Әдәби әсәрне интерпретацияләү: рольләргә бүлөп уку.
		Әйдәле, Акбай! Өйрән син! (Р. Миннуллин. «Акбайга»)	1	Уку диалогы: әсәрнең исеме, рәсемнәр һәм ачкыч сүзләргә нигезләнеп, әсәрнең эчтәлеген фаразлау, укылган текстның эчтәлегә буенча, телдән һәм язма рәвештә, сорауларга җавап бирү, җавапларны тексттан мисаллар китереп дәлилләү.
		Бәхетле пәси (Н. Каштанов. «Йөнтәс пәси»)	1	Әдәби текст белән эш: укылган әсәрнең төп фикерен билгеләү, әсәр геройларын, аларның эш-гамәлләрен бәяләү.
		Тәрбиягә пәси алдым (А. Бикчәнтәева. «Сөйкемсез пәси», М. Жәлил. «Карак пәси»)	1	Телдән монологик һәм кара-каршы әңгәмә (диалогик) сөйләм төзү.
		Безнең кошчыклар (Л. Әмирханова. «Минем нәни дусларым» Ф. Садриев. «Сары чәчкәләр»)	1	Сөйләү: фикерләү элементлары булган хикәялүгә корылган хикәя төзү.
		Миһербанлы булайк! (Кабатлау)	1	Сәнгатьле уку: шигырьне сәнгатьле итеп яттан сөйләү. Проект эше эшләр
5	Изге сүз (5 сәгать)	Дуслык – зур байлык (М. Галләмова. «Дуслар»)	1	Текстның эчтәлеген аңлау максаты белән кычкырып һәм эчтән уку.
		Изге сүз (Д. Гайнетдинова. «Изге сүз»)	1	Уку диалогы: укылган текст эчтәлегенә караган сорауларга җавап бирү, текстка карата сораулар, шулай ук проблемалы сораулар да, төзү.
		Яхшы сүз – жанга рәхәт, яман сүз – жанга жәрәхәт (И. Туктар. «Рәхмәт һәркемгә рәхәт», Х. Халиков. «Якты сүз»)	1	Әдәби текст белән эш: укылган әсәрнең төп фикерен билгеләү, әсәр геройларын, аларның эш-гамәлләрен бәяләү.
		Ничек яхшы булырга (Р. Фәйзуллин. «Ничек яхшы булырга?», Р. Гыйззәтуллин. «Кеше әйбере»)	1	Автор позициясен билгеләү, тел-сурәтләр чараларын тексттан табу, аларның геройның хис-кичерешләрен белдерүдәге ролен һәм мәгънәсен аңлау, әһәмиятен билгеләү.

		Яхшылык эшлэргә ашык! (кабатлау)	1	<p>План буенча текстның эчтәлеген сөйләү.</p> <p>Әсәрнең укылган аерым өлешләре, кисәкләре нигезендә сүз белән сурәт ясау.</p> <p>Ижади эш: әсәрне (аерым бер өлешен) сәхнәләштерү (инсценировка эшләү), фикерләү элементлары белән текст булдыру.</p> <p>Сәнгатьле уку: шигырьне сәнгатьле итеп яттан сөйләү.</p> <p>Сыйныфтан тыш уку: уку өчен тәкъдим ителгән исемлектән китап сайлап алу</p>
6	Сәламәт яшибез, спорт белән шөгыйльләнәбез (6 сәгать)	Хәрәкәттә – бәрәкәт (Х. Халиков. «Хәрәкәттә – бәрәкәт»)	1	<p>Кычкырып уку: текстны сәнгатьле итеп уку.</p> <p>Әдәби текст белән эш: укылган әсәрнең төп фикерен билгеләү, әсәр геройларына бәя бирү, геройның хис-кичерешләрен белдерә торган тел-сурәтләр чараларын күрсәтү.</p> <p>Әдәби тел нормаларын саклап, телдән монологик һәм кара-каршы әңгәмә (диалогик) сөйләм төзү.</p> <p>Сәнгатьле уку: шигырьне сәнгатьле яттан сөйләү.</p> <p>Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү.</p> <p>Сыйныфтан тыш уку: уку өчен тәкъдим ителгән исемлектән китап сайлап алу, билгеле бер темага караган әсәрне сайлап алу һәм аны сыйныфта укылган әсәрләр белән чагыштыру. Китап турында хикәя төзү</p>
		Шәп дәрес – физкультура (Ж. Дәрзаман. «Бар да житез», Р. Миңнуллин. «Күңелле тәнәфес»)	1	
		Витаминлы хәрәфләр, хәрәфле витаминнар (Ш. Галиев. «Витаминлы хәрәфләр», В. Монасыйпов. «Шифалы табиблар»)	1	
		Үрнәк алабыз (С. Әхмәтжанова. «Үрнәк алык»)	1	
		Спорт иле – Татарстан (Й. Шәрәпова. «Татарстан – спорт иле», Г. Гыйльманов. «Универсиада»)	1	
		Сәламәт яшибез, спорт белән шөгыйльләнәбез (кабатлау)	1	

**4 класс – 34 сәгать (татар телендә белем бирү мәктәпләренә)**

№	Тема	Эчтәлек	Сәг. саны	Укучылар эшчәнлегенә төп төрләре
1	Матурлык минем белән (6 сәгать)	Көмеш кыңгырау мәктәпкә чакыра (Р. Вәлиев. «Яшә, көмеш кыңгырау», Ф. Садриев. «Мөгжизалы дөнья»)	1	Эчтән уку. Әдәби текст белән эш: мөстәкыйль рәвештә укылган әсәрнең темасын һәм төп фикерен билгеләү, әсәргә карата куелган сорауларны аңлау, әдәби герой турында үз фикереңне дәлилләү, бу фикерне әсәрдән өзекләр белән раслау, текстны мәгънәви өлешләргә бүлү, план төзү һәм аны текст эчтәлеген сөйләгәндә куллану. Сәнгатьле уку: шигырьне сәнгатьле итеп яттан сөйләү. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү. Сыйныфтан тыш уку: уку өчен тәкъдим ителгән исемлектән китап сайлап алу
		Зәңгәр күк, алтын кояш (В. Хәйруллина. «Хозурлык һәм горурлык»)	1	
		Кошлар да китеп барды (Р. Миңнуллин. «Атказанган сандугач»)	1	
		Жирдә безгә ни кирәк? (Ш. Галиев. «Жирдә миңа ни кирәк?»)	1	
		Хыял диңгезендә (Г. Мөхәммәтшин. «Хыял»)	1	
		Матурлык минем белән (кабатлау)	1	
2	Татар халык ижаты. Мәзәкләр (2 сәгать)	Мәзәк сөйлим, тыңлагыз	1	Уку диалогы: халык ижаты текстлары эчтәлегенә караган сорауларга җавап бирү, халык ижаты әсәрләренә аермасын күрә белү. Фольклор тексты белән эш: текстның төп фикерен билгеләү, әсәр геройлары турында фикер әйтү, бәя бирү. Төрле чыганаclar белән мөстәкыйль эшләү. Әдәби әсәрне интерпретацияләү: рольләргә бүлеп уку. Ижади эш: үрнәк нигезендә мәзәкләр ижат итү. Бирелгән темага проект эше эшләү
		Мәзәкләр ничек туа?	1	
3	Дуслык (7 сәгать)	Минем дусларым (Б. Рәхмәт. «Минем дусларым»)	1	Кычкырып уку: текстны сәнгатьле итеп уку. Әдәби әсәрне интерпретацияләү: рольләргә бүлеп уку. Уку диалогы: әсәр эчтәлегенә караган сорауларга җавап бирү, текстка карата сораулар, шулай ук проблемалы сораулар да, төзү. Әдәби текст белән эш: укылган әсәрнең төп фикерен билгеләү, әсәр геройларын характерлап
		Кадерле бүләк (Д. Аппакова. «Шыгырдавыклы башмаclar»)	1	
		Шатлык та, кайгы да уртаc (Д. Аппакова. «Шыгырдавыклы башмаclar»)	1	

		Дусларың гына булсын (Р. Мингалим. «Дусларың гына булсын»)	1	<p>бирү, аларның эш-гамәлләрен баяләү, вакыйгалар эзлеклелеген күрсәтү.</p> <p>Мөстәкыйль рәвештә үз сүзләре белән план төзү.</p> <p>План нигезендә текстның (текстның бер өлешенен) эчтәлеген сөйләү.</p> <p>Ижади эш: фикерләүгә корылган текст булдыру, сочинение язу</p>
		Яңа дус таптым (Х. Халиков. «Яңа дус таптым»)	1	
		Дуслар-ахирәтләр (Н. Сладков. «Дуслар-ахирәтләр»)	1	
		Дуслык белән көчле без (кабатлау)	1	
4	Табигать китабы (8 сәгать)	Без утырткан урман үсә (З. Туфайлова. «Без утырткан урман», Р. Хафизова. «Күңел күзе»)	1	<p>Кычкырып уку: текстны сәнгатьле итеп уку.</p> <p>Уку диалогы: текстның исеме, рәсемнәр һәм ачкыч сүзләр ярдәмендә текстның эчтәлеген фаразлау.</p> <p>Әдәби текст белән эш: әсәр геройларына, аларның эш-гамәлләренә бая бирү, геройның хис-кичерешләрен белдерә торган тел-сурәтләү чараларын күрсәтү.</p> <p>План нигезендә текстның эчтәлеген сөйләү.</p> <p>Ижади эш: хикәяләр характерындагы текстка тасвирлама һәм фикер йөртү юнәлешендәге элементлар өстәү, хикәя сюжетының алда мөмкин булган үстерелешен (вакыйгалар хәрәкәтен) фаразлау.</p> <p>Сәнгатьле уку: шигырьне сәнгатьле итеп яттан сөйләү.</p> <p>Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү.</p> <p>Сыйныфтан тыш уку: уку өчен тәкъдим ителгән исемлектән китап сайлап алу</p>
		Тукран малае Шуктуган (Ж. Тәржеманов. «Тукран малае Шуктуган»)	1	
		Шуктуган сабак алды (Ж. Тәржеманов. «Тукран малае Шуктуган»)	1	
		Ялгышу түгел, ялгышыңны танымау начар (Ж. Тәржеманов. «Тукран малае Шуктуган»)	1	
		Агачлар да авырый (З. Әхмәров. «Агачлар да авырый»)	1	
		Яхшылык кире кайта (Ә. Баян. «Яхшылык кире кайта»)	1	
		Шәфкатьле бала (Ш. Галиев. «Курыкма, тимим», Ф. Яруллин. «Серле көндәлек»)	1	
		Табигать китабы (кабатлау)	1	
5	Күңелле бәйрәмнәр (6 сәгать)	Бәйрәм бүген (Н. Гайсин. «Бүген бәйрәм», Ж. Дәрзаман. «Солдат булдым»)	1	<p>Текстны сәнгатьле итеп кычкырып уку.</p> <p>Уку диалогы: әсәр эчтәлегенә караган сорауларга җавап бирү.</p> <p>Әдәби текст белән эш: мөстәкыйль рәвештә әсәренң төп фикерен билгеләү, әсәр геройларына,</p>
		Әниләр бәйрәме (С. Сөләйманова. «Әниләр бәйрәме»)	1	

	Көяш көлө – Нәүрүз килө	1	аларның эш-гамәлләренә бәя бирү,
--	-------------------------	---	----------------------------------

		(Р. Хафизова. «Нәүрүз килә»)		геройның хис-кичерешләрен белдерә торган тел-сурәтләр чараларын күрсәтү, әдәби әсәрдән сәнгатьлелек чараларын табу. План нигезендә текстны сөйләп бирү. Телдән диалог һәм монолог рәвешендә фикерләр әйтү.
		Сабан туе, хезмәт туе, шатлык һәм бәхет туе (Р. Зәйдулла. «Сабантуй аланында», Э. Шәрифуллина. «Сабантуй»)	1	Сәнгатьле уку: шигырьне сәнгатьле итеп яттан сөйләү. Проект эше эшләү.
		Әйлән-бәйлән уйныйбыз (Р. Миңнуллин. «Әйлән-бәйлән»)	1	Сыйныфтан тыш уку: уку өчен тәкъдим ителгән исемлектән китап сайлап алу
		Күңелле бәйрәмнәр (кабатлау)	1	
6	Жиңү бәйрәме (5 сәгать)	Май килә (Р. Миңнуллин. «Май килә»)	1	Текстны сәнгатьле итеп кычкырып уку. Уку диалогы: әсәр эчтәлегенә караган сорауларга җавап бирү. Әдәби текст белән эш: мөстәкыйль рәвештә әсәрнең төп фикерен билгеләү, әсәр геройларына, аларның эш-гамәлләренә бәя бирү, геройның хис-кичерешләрен белдерә торган тел-сурәтләр чараларын күрсәтү, сәнгатьлелек чараларының әдәби әсәрдәге вазифасын һәм әһәмиятен аңлату. Укылган әсәрнең бер кисәгенә, эпизодына сүз белән сурәт тудыру. Балалар өчен булган вакытлы матбугат – бер-ике журнал рубрикалары белән танышу. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү. Сыйныфтан тыш уку: уку өчен тәкъдим ителгән исемлектән китап сайлап алу
		Афәт килгән илгә (Р. Корбан. «Жиңү бәйрәме»)	1	
		Алтын хәрефләр белән язылган исемнәр (М. Маликова. «Һәйкәл янында», В. Хәйруллина. «Билгесез солдат»)	1	
		Сугыш турында сөйләшә картлар (Р. Харис. «Сугыш турында сөйләшә картлар», Ф. Садриев. «Бабай сугышта булган»)	1	
		Жиңү бәйрәме (кабатлау)	1	

#### 1-4 сыйныфларда «Туган (татар) телдәге әдәбият» фәннән федераль белем бирү программаларына нигезләнеп укуту буенча методик тәкъдимнәр

Әдәби уку. 1 сыйныф: башлангыч гомуми белем бирү оешмалары өчен дәрәслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен) / Д.М. Абдуллина, Г.Н. Мөхәрләмова. – Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты. – 127 б.  
[http://litcorpus.antat.ru/ADABI\\_UKU/1snf/](http://litcorpus.antat.ru/ADABI_UKU/1snf/)

Әдәби уку. 2 сыйныф. Ике кисәктә. Беренче кисәк: башлангыч гомуми белем бирү

осшмалары өчен дәреслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен) / Д.М.



Абдуллина, Г.Н. Мөхәрләмова. – Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты. – 96 б. [http://litcorpus.antat.ru/ADABI\\_UKU/2snf/part1/](http://litcorpus.antat.ru/ADABI_UKU/2snf/part1/)

Әдәби уку. 2 сыйныф. Ике кисәктә. Икенче кисәк: башлангыч гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен) / Д.М. Абдуллина, Г.Н. Мөхәрләмова. – Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты. – 144 б. [http://litcorpus.antat.ru/ADABI\\_UKU/2snf/part2/](http://litcorpus.antat.ru/ADABI_UKU/2snf/part2/)

Әдәби уку. 3 сыйныф. Ике кисәктә. Беренче кисәк: башлангыч гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен) / Г.Н. Мөхәрләмова, Д.М. Абдуллина. – Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты. – 100 б. [http://litcorpus.antat.ru/ADABI\\_UKU/3snf/part1/](http://litcorpus.antat.ru/ADABI_UKU/3snf/part1/)

Әдәби уку. 3 сыйныф. Ике кисәктә. Икенче кисәк: башлангыч гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен) / Г.Н. Мөхәрләмова, Д.М. Абдуллина. – Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты. – 112 б. [http://litcorpus.antat.ru/ADABI\\_UKU/3snf/part2/](http://litcorpus.antat.ru/ADABI_UKU/3snf/part2/)

Әдәби уку. 4 сыйныф. Ике кисәктә. Беренче кисәк: башлангыч гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен) / Г.Н. Мөхәрләмова, Д.М. Абдуллина. – Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты. – 76 б. [http://litcorpus.antat.ru/ADABI\\_UKU/4snf/part1/](http://litcorpus.antat.ru/ADABI_UKU/4snf/part1/)

Әдәби уку. 4 сыйныф. Ике кисәктә. Икенче кисәк: башлангыч гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен) / Г.Н. Мөхәрләмова, Д.М. Абдуллина. – Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты. – 116 б. [http://litcorpus.antat.ru/ADABI\\_UKU/4snf/part2/](http://litcorpus.antat.ru/ADABI_UKU/4snf/part2/)